

Finansdepartementet

Finansmarknadsavdelningen

Enheten för marknad och fond

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 6–7 december 2012 i Bryssel

---

Dagordningspunkt B 11

Rubrik: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om straffrättsliga påföljder för insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (allmän riktlinje)

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: KOM(2011) 654, KOM(2012) 420, Fakta-PM Fi-dep 2011/12:FPM35 och 2012/13:FPM1 samt doc. 8647/12 DROIPEN 43 EF 89 ECOFIN 318 CODEC 954 (partiell allmän riktlinje), DROIPEN 135 EF 219 ECOFIN 824 CODEC 2301 (lägesrapport och riktlinjedebatt)

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 20 april 2012 och 19 oktober 2012

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: 13 december 2011 (FiU), 27 mars 2012 (FiU), 20 april 2012 (EU-nämnden) och 12 juni 2012 (FiU)

Bakgrund

Förslaget till direktiv presenterades den 20 oktober 2011 (KOM[2011] 654). Den 25 juli 2012 presenterade kommissionen dessutom ett ändrat förslag, i syfte att omfatta manipulation av s.k. referensvärden (KOM[2012] 420).

Förslaget har nära samband med ett förslag till förordning om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan som presenterades

samma dag som det ursprungliga förslaget (KOM[2011] 651). Förordningsförslaget, som behandlas under Ekofinrådet, är avsett att ersätta det nuvarande marknadsmissbruksdirektivet (direktiv 2003/6/EG om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan) från 2003. Förordningsförslaget innehåller krav på administrativa sanktioner för överträdelser av förordningens bestämmelser.

Direktivförslaget är avsett att komplettera förordningsförslaget genom att föreskriva straffrättsliga sanktioner för de allvarligaste typerna av insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan. Direktivet är ett minimidirektiv, dvs. det hindrar inte att medlemsstaterna kriminaliserar i högre grad än vad som krävs enligt direktivet.

I april 2012 enades RIF-rådet om en partiell allmän riktlinje i de frågor som inte är beroende av förhandlingarna avseende förordningsförslaget. Förhandlingarna har därefter fortsatt. De frågor som återstår att avgöra rör framför allt gränsen för vilka typer av gärningar som medlemsstaterna ska kriminalisera. Kommissionens förslag innebär att avsiktliga (uppsåtliga) överträdelser ska kriminaliseras. Många medlemsstater har administrativa sanktioner – enbart eller vid sidan av de straffrättsliga – för insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan och anser att gränsen för när straff ska bli aktuellt ska bestämmas utifrån något mer än uppsåt, t.ex. erhållen vinst eller den skada som uppstått.

Vid RIF-rådet ska rådet fatta beslut om en allmän riktlinje avseende direktivet.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden är artikel 83.2 i EUF-fördraget. Bestämmelsen innebär en möjlighet att i direktiv anta minimiregler för fastställande av brottsrekvisit och påföljder, om en tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagar är nödvändig för att säkerställa att unionens politik på ett område som omfattas av harmoniseringsåtgärder ska kunna genomföras effektivt. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförslaget (artikel 294 i EUF-fördraget). Förfarandet innebär att både rådets och Europaparlamentets godkännande krävs för att förslaget ska antas. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

Svensk ståndpunkt

Eftersom marknadsmissbruk ofta har gränsöverskridande inslag och gärningsmän i viss mån kan välja var de begår brotten samt eftersom vissa medlemsstater inte kriminaliserar allvarliga former av insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan, anser regeringen att ett gemensamt grepp om dessa frågor är önskvärt. En tillnärmning av medlemsstaternas

straffrättsliga lagar får också anses nödvändig för att säkerställa att EU:s politik på detta harmoniserade område ska kunna genomföras effektivt. Det kan även underlätta samarbetet beträffande överträdelse som ofta har gränsöverskridande inslag.

När det gäller gränsen för vilka typer av gärningar medlemsstaterna ska kriminalisera anser regeringen att det kompromissförslag som ordförandeskapet har presenterat om att allvarliga fall av marknadsmissbruk ska kriminaliseras är acceptabelt.

Europaparlamentets inställning

I Europaparlamentet har Utskottet för ekonomi och valutafrågor (ECON) den 19 oktober 2012 antagit en rapport med förslag till vissa ändringar av kommissionens förslag.

Förslaget

Direktivförslaget innebär att medlemsstaterna ska se till att insiderhandel, röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan som begås avsiktligt (uppsåtligt) blir föremål för straffrättsliga sanktioner, dvs. kriminaliseras. Även försök ska vara straffbelagda, liksom anstiftan och medhjälp till det uppsåtliga beteendet. Påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Se närmare i ovan nämnda faktrapromemorior.

I det senaste kompromissförslaget från ordförandeskapet begränsas skyldigheten att kriminalisera till "allvarliga" fall som begås uppsåtligt ("at least in serious cases, when committed intentionally"). Det preciseras inte i artiklarna vad som avses med allvarliga fall. Det ges dock i skältext exempel på vad som avses; t.ex. påverkan på finansmarknadens integritet är hög, den vinst eller förlust som undvikits är hög eller värdet av de finansiella instrument som handlats är högt.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

I Sverige är alla former av insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan kriminaliserade i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk. Även försök till insiderhandel är kriminaliserat. Försök till otillbörlig marknadspåverkan är dock inte kriminaliserat. Beroende på hur förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan kommer att utformas i direktivet är det dock möjligt att den svenska bestämmelsen omfattar även det som enligt direktivet kommer vara "försök". Det ansvar för juridiska personer som föreskrivs i förslaget har sin motsvarighet i reglerna om företagsbot i 36 kap. 7–10 §§ brottsbalken. Se närmare i ovan nämnda faktrapromemorior.

Eftersom medlemsstaterna ska kriminalisera röjande av insiderinformation var kommissionens förslag problematiskt för oss på så sätt att det i några avseenden kunde komma i konflikt med den i Sverige grundlagsskyddade rätten att lämna ut uppgifter i syfte att de ska offentliggöras i tryckt skrift eller i andra grundlagsskyddade medier. Regeringen har dock lyckats få in en skältext om detta och i nuläget förefaller det också som att vi kommer få en artikeltext som tar om hand dessa konflikter.

Ekonomiska konsekvenser

Det är inte möjligt att i nuläget närmare bedöma eventuella budgetära konsekvenser. Utgångspunkten är dock att eventuella sådana konsekvenser ska finansieras inom befintlig budgetram.